Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

> Retouradres Postbus 90801 2509 LV Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer der
Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

2500 EA

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
T 070 333 44 44

Onze referentie
2026-0000415968

Bijlage(n)
2

Datum 12 november 2026
Betreft Stand van zaken moties en toezeggingen

Inleiding
Uw Kamer heeft verzocht om een brief met een stand van zaken van alle moties die zijn aangenomen bij het vorige Wetgevingsoverleg 'Integratie en Maatschappelijke samenhang' - beleidsartikel 13 van de begroting van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van 9 maart 2026. De stand van zaken van de uitvoering van deze moties treft u aan in onderstaande bijlage van de brief.
Daarnaast heeft de Minister van Justitie en Veiligheid, namens mij, tijdens het Commissiedebat Ongewenste Buitenlandse Inmenging (OBI) van 14 oktober jl. een Kamerbrief toegezegd waarin wordt ingegaan op alle SZW-gerelateerde vragen die tijdens dit debat aan de orde zijn gekomen en nog niet inhoudelijk zijn beantwoord. Met deze Kamerbrief voldoe ik aan beide verzoeken.
Tevens benut ik deze brief om u te informeren over enkele aanverwante onderwerpen.

Openstaande vragen Commissiedebat OBI
Tijdens het Commissiedebat OBI van 14 oktober jl. zijn vragen gesteld over de verdere koers en de actualisering van de Actieagenda Integratie en de Open en Vrije samenleving (CDA), over weerbaarheid en het afschalen van de inzet op dialoog en de preventie van polarisatie (D66) en over de contacten met de Islamitische Stichting Nederland (VVD).

Stand van zaken
In de Voortgangsbrief Actieagenda Integratie en de Open en Vrije Samenleving van 2 maart jl. is uw Kamer geïnformeerd over het voornemen van dit kabinet om zich de komende periode te buigen over de koers, accenten en prioriteiten met betrekking tot integratie-en samenlevingsvraagstukken. De afgelopen maanden heb ik mij hierover gebogen en ben ik ondertussen aan de slag gegaan met de voornemens uit het coalitieakkoord op het terrein van inburgering en integratie.

Met betrekking tot mijn integratieportefeuille, ligt mijn focus op het zorgen dat nieuwkomers volwaardig mee kunnen doen in de samenleving, bij voorkeur met betaald werk, en het beschermen van de open en vrije samenleving tegen interne en externe invloeden. Het kabinet is zich daarbij bewust dat onderzoek aantoont dat effectief integratie- en antidiscriminatiebeleid bijdraagt aan lagere ontvankelijkheid voor diasporabeleid vanuit het land van herkomst. Het kabinet onderschrijft daarom het belang van investeren in weerbare gemeenschappen.

Integratie betekent werken, de taal spreken en volwaardig meedoen in de samenleving. Dit wordt gerealiseerd door:

- het stimuleren van werk – bij voorkeur betaald - als basis van integratie;
- het faciliteren dat nieuwkomers snel de Nederlandse taal machtig zijn en kennis hebben van de Nederlandse samenleving en haar kernwaarden zoals vrijheid en gelijkwaardigheid;
- het bevorderen van het recht op zelfbeschikking voor eenieder die in Nederland verblijft;
- het voeren van preventief beleid op weerbaarheid tegen ongewenste buitenlandse beïnvloeding.

Daarnaast zijn de lopende activiteiten uit de Actieagenda voortgezet en - waar van toepassing - afgerond. De doelstellingen van de Actieagenda zijn het versterken van de open en vrije samenleving, te zorgen dat nieuwkomers zo snel mogelijk aan de slag kunnen en het bevorderen van de maatschappelijke samenhang, en bestaat uit drie pijlers:
Pijler 1: De normen en waarden van onze open en vrije samenleving;
Pijler 2: Meedoen en aan de slag met taal en werk;
Pijler 3: Maatschappelijke samenhang: sociale cohesie, maatschappelijke spanningen en een weerbare samenleving.

Dit kabinet blijft inzetten op de doelstellingen van de Actieagenda, waarbij de focus van de komende jaren ligt op pijler 2 met het programma 'Werk en Meedoen Nieuwkomers' - in lijn met de ambities van dit kabinet en het coalitieakkoord. Dat betekent dat een zorgvuldige afweging nodig is als het gaat om de bredere inzet, met het oog op de beschikbare middelen en capaciteit. Daarbij is het van belang de focus vast te houden en de inzet op andere opgaven, in middelen en capaciteit, hierop af te stemmen. Ook tegen de achtergrond van de Rijksbrede beweging naar een slagvaardige overheid en de daaruit voortvloeiende taakstelling.

Uitvoering motie Ceder m.b.t. dialoog
Met betrekking tot de motie van de leden Ceder, Bamenga en Boon over dialoog:[1] deze motie is uitgewerkt in de vorm van regionale dialogen door het land. Hiervan hebben inmiddels drie bijeenkomsten plaatsgevonden en staat er nog één gepland einde deze maand. Zoals toegezegd in de voortgangsbrief van 2 maart jl. volgt daarna een slotbijeenkomst in Q1 2027.

Stand van zaken motie Nanninga
Het CDA vroeg ook nog concreet hoe de motie Nanninga over een inventarisatie van alle door het Rijk gefinancierde kennis- en meldpunten op het gebied van discriminatie en inclusie meegenomen wordt in de actualisatie van de Actieagenda. Momenteel wordt er gewerkt aan de uitvoering van deze motie. Na afronding van dit traject – naar verwachting voor de zomer van 2027- zal de Kamer geïnformeerd worden over de uitkomsten.

[1] Kamerstukken II, 2024-2025, 36 600 XV nr.26.

Islamitische Stichting Nederland
Het beschermen van de open en vrije samenleving tegen externe invloeden is een van mijn kerntaken. Ik onderschrijf dan ook het belang van een zorgvuldige afweging bij samenwerking met maatschappelijke organisaties. Een belangrijk uitgangspunt hierbij voor dit kabinet is dat de maatschappelijke organisaties de kernwaarden van de Nederlandse samenleving onderschrijven. Zoals ik in eerdere correspondentie naar aanleiding van Kamervragen over het onderzoek 'Opgroeien als moslimjongere in een polariserende samenleving' van het Kennisplatform Inclusief Samenleven (2026) heb aangegeven, vind ik de betrokkenheid van ISN in de context van wetenschappelijke onderzoeken geen verstandige keuze, omdat bij wetenschappelijk onderzoek het essentieel is dat de onafhankelijkheid en transparantie boven iedere twijfel zijn verheven[2]. Juist om de uitkomsten van dergelijke onderzoeken niet te schaden en te waarborgen. Dit betekent niet dat binnen andere context overleg met ISN over maatschappelijke vraagstukken is uitgesloten. Zoals bijvoorbeeld contact met ISN over de Imamopleiding en de Training Imams in Nederland (via het Contactorgaan Moslims en Overheid).
Als het gaat om de financiersbronnen van ISN is het van belang te onderstrepen dat de Rijksoverheid geen grond heeft om inzicht te vragen in de financiën van private organisaties, tenzij ze daar een financiële relatie mee heeft.

Aanverwante onderwerpen
Onderzoek Weerbaarheid van jongeren
In opdracht van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft Stichting Fontys onderzoek gedaan naar de veerkrachtontwikkeling van jongeren in de superdiverse Nederlandse samenleving in relatie tot informele scholing. Het onderzoek bestond uit twee delen, allereerst ontwikkelde Fontys een theoretisch model met de versterkende en belemmerende factoren van veerkrachtontwikkeling bij jongeren (zij bijlage 1A). Het tweede deelonderzoek richtte zich op de vraag òf en hoe diverse vormen van informele scholing bijdragen aan veerkrachtontwikkeling van jongeren. Dit onderzoek is eind vorig jaar afgerond (zie bijlage 1B). De toezegging van toenmalig MSZW om een breed onderzoek te doen naar hoe pubers, mogelijkerwijs met een migratieachtergrond, weerbare volwassenen worden in de context van een debat over Turks weekendonderwijs, is hiermee afgedaan[3]. In de tussentijd is het dossier 'informeel onderwijs' van SZW overgedragen aan OCW.

[2] Kamerstuk 2026Z03434

[3] Stichting Fontys. (2025). Veerkracht bij jongeren. Geraadpleegd op Veerkrachtontwikkeling bij jongeren: literatuuronderzoek naar de invloed van informele scholing | Rijksoverheid.nl

Afronding Hersteltraject onrechtmatig verwerkte persoonsgegevens
SZW heeft per 1 augustus 2026 het Hersteltraject onrechtmatig verwerkte persoonsgegevens formeel afgerond. Uw Kamer is door voorgaande kabinetten op diverse momenten geïnformeerd over de aanleiding en de voortgang van dit traject.[4] Bijgevoegd treft u een afschrift aan van de brief aan de Autoriteit Persoonsgegevens (AP), waarmee SZW de AP informeert over de afronding van het traject conform opdracht.

De Minister van Werk en Participatie,

A.A. Aartsen

[4] Kamerstukken II, 2022-2023, 36200-XV nr. 99. / Kamerstukken II, 2023-2024, 32761 nr. 295 / Kamerstukken II, 2024–2025, 32761, nr. 326

Bijlage Overzicht aangenomen moties WGO d.d. 09-03-2026

nummer	Indiener(s)	Omschrijving	Stand van zaken
32824-508	Nanninga, A. (JA21)	Gewijzigde motie-Nanninga over een inventarisatie van alle door het Rijk gefinancierde kennis- en meldpunten op het gebied van discriminatie en inclusie (t.v.v. 32824-499)	De Kamer wordt hierover naar verwachting voor de zomer van 2027 geïnformeerd.
32824-507	Bamenga, P. (D66) Brink, T.A. van den (CDA) Michon-Derkzen, I.J.M. (VVD)	Nader gewijzigde motie-Michon-Derkzen c.s. over een landelijke aanpak om statushouders naar werk in tekortsectoren te begeleiden (t.v.v. 32824-497)	Deze motie is meegenomen in de voortgangsbrief 'werk en meedoen nieuwkomers' die op 9 november 2026 is verzonden.
32824-505	Lahlah, A. (GL-PvdA) Brink, T.A. van den (CDA)	Gewijzigde motie-Lahlah/Tijs van den Brink over landelijke opschaling van vakroutes en leerwerktrajecten voor statushouders (t.v.v. 32824-482)	Deze motie is meegenomen in de voortgangsbrief 'werk en meedoen nieuwkomers' die op 9 november 2026 is verzonden.
32824-498	Nanninga, A. (JA21)	Motie-Nanninga over de rol van de politieke islam, buitenlandse financiering van	De minister van JenV zal bezien welke aanvullende instrumenten kunnen

		moskeeën en salafistische invloeden betrekken in de Actieagenda Integratie	worden ingebouwd om ongewenste buitenlandse financiering te voorkomen. Ik sluit aan bij deze verkenning. De doorontwikkeling van de Actieagenda is met name gericht op Werk en Meedoen Nieuwkomers. De uitvoering van de overige onderdelen van deze motie vraagt meer tijd.
32824-496	Michon-Derkzen, I.J.M. (VVD)	Motie-Michon-Derkzen over bij een verdere evaluatie van de inburgeringswet de Kamer informeren over onder andere de percentages in de verschillende inburgeringsroutes	De gevraagde informatie is onderdeel van de Statistiek Wet inburgering van het CBS, met een jaarlijkse publicatie in juni. Het dashboard van deze statistiek is openbaar toegankelijk via de link: Dashboard Statistiek Wet Inburgering (SWI). In de wetsevaluatie die in de tweede helft van 2027 zal starten, worden deze cijfers meegenomen en geduid.
32824-495	Michon-Derkzen (VVD) De Beer (VVD)	Wetgeving voorbereiden om handhaving op de taaleis effectief vorm te geven in alle gemeenten	De handhaving van de taaleis wordt met het Maatregelenbesluit uniform vormgegeven voor alle gemeenten. Gemeenten staan positief tegenover de voorgestelde handhavingsmethodiek. Het wetsvoorstel Handhaving sociale zekerheid biedt de grondslag om dit onderwerp te regelen bij besluit. Dit voorstel is op 27 oktober 2026 aangenomen in de Eerste Kamer en kan daarom op 1 januari 2027 in werking treden. Het Maatregelenbesluit zal ook per die datum in

			werking treden.
32824-491	Boon (PVV) Wilders (PVV)	Verbieden moslimbroederschap en daaraan gelieerde organisaties	De motie valt binnen de portefeuille van de minister van JenV. Hij zal de Kamer voor de begrotingsbehandeling JenV over de voortgang informeren.
32824-486	Bamenga, P. (D66)	Motie-Bamenga over een plan van aanpak om ondernemerschap van statushouders te stimuleren en drempels bij kredietverstrekking weg te nemen.	Deze motie is afgerond. Uit onderzoek van Labyrinth 'Ondernemerschap bij Statushouders' (juli 2026 Open overheid) is gebleken dat er kennis ontbreekt over ondernemen in Nederland en dat er risico is op schijn-zelfstandigheid. Daarom is er een wegwijzer 'Ondernemen in Nederland' gedeeld met gemeenten als hulpmiddel om in gesprek te gaan met de statushouders als ze een eigen bedrijf willen starten. Ook is er een pagina op de website bij de Kamer van Koophandel die gericht is op statushouders die willen ondernemen (Hoe kan ik als statushouder een bedrijf starten | KVK).
32824-485	Bamenga, P. (D66)	Motie-Bamenga over obstakels in kaart brengen die meedoen op eigen niveau belemmeren en/of vertragen	Deze motie is meegenomen in de voortgangsbrief 'werk en meedoen nieuwkomers' die op 9 november 2026 is verzonden.
32824-483	Lahlah, A. (GL-PvdA)	Motie-Lahlah over onderzoek naar randvoorwaarden voor vrouwelijke statushouders om beter te kunnen	De Hogeschool Arnhem Nijmegen doet hier momenteel onderzoek naar. Onderzoek wordt eind 2027 gepresenteerd tijdens een grote

		participeren.	landelijke bijeenkomst.